

**PRED STAU
LETI –
STAU LÜDI
str. 3**

**DVEJ
DOMOVINI
str. 5**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 29. junija 2000 ☼ Leto X, št. 13

Radio de živo, če te ga poslušali

Kakoli smo nej vúpali pa vórvali, vidite, dun se je zgodilo. Zakoj pišem, **vidite?** Mogla bi napisati, **čujete.** Ali rejsan čujete glas slovenskoga radia Monošter, steri se je najprvin oglaso 23. junija od 16. do 17. vóre. Če ste ga do tejša mau eške nej slišali, poiščite na svojom radionu na Ukv (Urh) frekvenci **106,6 MHz-a.** Med kednom od **4. do 5. vóre,** v nedelo pa od **12. do 2.**

Zakoj smo nej vúpali pa vórvali? Zatok, ka se je čas od tistoga momenta, gda se je ta ideja (óštet) porodila, tak vlejko, kak gda tastau za re-teše vlečemo. Iстина, ka skem tenkse testau potegnemo, tem baukši do rešetke (zavitki). Dapa če se testau prelu-knja, te se problemi začnejo...

Gda so pred par lejtimi rano sptrolejti vsi voditelji za en sto sedli, te se je tak vidlo, ka endvatri, pa bau radio. Dapa najkasneje za božične svetke. Te se je pa naredla prva lüknja. **Frekvenca.** Svet vogsrke televizije (ORTT) je najprva vórazdejlo frekvence, ste-re pokrivalo cejli rosag. Po tistim dugo nika. Te je vórazdejlo frekvence za vekše regi-je. Te je en čas pá vse tijo bilau. Te so dojamenili pred-senika ORTT-na, tistoga, steri je najbolje gvúšen bijo, ka te naš radio vseposedik dobi zeleni posvejt. Dapa lokalne (helyi) frekvence, kak je naša tó, so nej pa naj steli vóraz-deliti.

Pomagaj si, pa de ti Baug tó pomago! Manjšinski zakon tak praví, ka vsakša manjšina

ma pavico na keden 8 vór svojoga programa meti na radionu. Tak smo te lani dobili tau frekvenco pa je prva

lüknja bila zakrpana. Dapa delo se je samo eške poton toga začnilo. Iz kakšni pejnec se studio naredi? Druga lük-

nja. Nika je mejla Slovenska zveza, nika Državna slovenska samouprava, en tau je dala Slovenija, računalo se je

pa na vogsrki rosag tó. Vej pa vendrik je Madžarska vsefele papire, sporazume podpisala s Slovenijo o tom, kak je ona dužna pomagati nam Slovencom, steri živimo na Madžarskom, Slovenija pa tistim Madžarom, steri živijo v Sloveniji. Dapa tak na leki zatok nej šla! Zakoj mi mislimo, ka nam ojdi, pripada radio? Pa ka ga mora Madžarska plačvati? Vej pa na Madžarskem je 13 manjšin, ka bi bilau, če bi si vsakša nika vózmislila pa stejala, naj ji država plača? Leko je Sloveniji, ka ima samo dve avtohtoni (óšhonos) manjšini. Tak nikav so se madžarski uradi (hivatalok) pa ministrstva branili, gda so je ziskali zavolo pomoči. Samo tau so pozabili, ka je madžarski parlament notprvolo en takšni manjšinski zakon, v sterom piše, ka manjšine leko majo lastne institucije (saját intézmények). Te jim je pa zatok vendrik nerodno gratalo pa so – istina, ka bole skaupto-oni tó vcújdali malo penez. Druga lüknja zaplačena. Vúpamo, da do drugo leto bole radodarni.

Tak je te studio tó gotovi grato, **glavni urednik Francek Mukič** je pomalek začno mlade lidi zbirati okauli sebe pa z njimi pripravle programe. Najbole pa račun na Vas, steri te slovenski program poslušali. Vej pa njegvo delo pa trüdi vsej tistij do te najbolje poplačani, če te Vi tó poslušali Radio Monošter.

Marijana Sukič

Nove knjige Pomurske založbe

Barva dežja je pripoved o umetniških dvomih in ustvarjalnih krizah raztrganega sveta – pa tudi o prekmurskem slikarju Ludviku Vrečiču

Murskosoboška Pomurska založba je minuli petek v prostorih Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani predstavila štiri novosti: roman Barva dežja Zdenka Kodriča, proza Tretji plan Milivoja M. Roša, pesmi Glasbajala Alda Žerjaka in drama Vlak čez jezero Zdenka Kodriča.

V tem svežnju sodi na prvo mesto najnovejši roman Zdenka Kodriča Barva dežja ali prtilikavec iz kavarne Pilvax. Milan Dekleva takoj na začetku teksta na zavihku zapiše, da je roman "presenetljivo, razburljivo in izzivalno delo." Knjigo je vsečno opremil in tehnično uredil akademski slikar Franc Mesarič, izšla pa je v zbirki Domača književnost.

"Zorni kot pripovedovanja se skorajda ne premakne iz recepcije; kot da bi vanjo postavili glibljivo kamero, ki spremlja prihajajoče in odhajajoče, tako uslužbenec hotela kot goste. Pravzaprav je ta kamera sam Nikolaj Klot, ki tenkočutno zaznava in hkrati, po nekem, samo njegovemu notranjemu čutu, odkriva nova dogajanja, pri tem pa nas seznanja z vrsto zanimivih likov: od Banute, Klotovega predpostavljenega in prvega pravega učitelja ter vzornika, do krajevnega mogočnega lca, prostitutke Žuže, ki v njegovem življenju odigra vlogo taprave ženske, vzdrževalca in "govornika" Pajpja, nadnatakarice Fani, lepega župnika Borisa, do mnogih bolj ali manj

epizodnih originalov," o Tretjem planu meni Goran Gluvič. Oprema in tehnična ureditev Tretjega plana je delo akademskega slikarja Sandija Červeka, zbirka pa Domača književnost.

"V peti pesniški zbirki Glasbajala, se Aldo Žerjak smelo poda v skrivnostne in dražljive pokrajine gla-

Vlak čez jezero.

Pri nekoliko podrobnejši predstavitvi romana Barve dežja, se bom predvsem oslanjal na tekst Milana Dekleve, ki postavlja na prvo mesto izbiro časovnih izsekov pripovedovanja. Prvi del romana se dogaja v času diktature kralja Aleksandra, izgona Trockega iz Sovjetske zveze, ko so ženske dobile volilno pravico v Turčiji, začel se je finančni zlom na Wall Streetu, pojavi se prvi zvočni film, na Slovenskem prva radijska oddaja. Drugi del romana se odvija tudi v letu 1943, v letu hudega svetovnega klanja in padca Mussolinija.

Pomenljiva je izbira pripovednih prostorov; vlaki vozijo iz Budimpešte v Ljubljano, tudi proti Beogradu, Istanbulu in Ankari, od vhoda na zahod in od severa na jug. Potem izbira junakov: dominantni figuri sta slikarja, a tudi med stranskimi osebami razpoznavamo barvite like iz slovenske in evropske zgodovine.

Tako Lajoševo zgodbo odlikuje hlastno, kar vročino nizanje dogodkov in podob skozi nenehne dialoge. Pripovedovalec prodira v psihologijo likov izključno skozi izmenjav besed. V vzporedni zgodbi, v kateri sledimo liku političnega in družbenega fantasta Šandorja, uporablja avtor prefinjeno deskripcijo, izogiba pa se dialogu. Tretja raven pripovedi so kratki in nenadni pripovedni komentarji, ki zgodbo in njene junake postavljajo v primerno oddaljenost.

"Zdenku Kodriču uspe izpisati epopejo zbezanega stoletja v njegovih najbolj izpostavljenih trenutkih in razsežnostih. Barva dežja je pripoved o umetniških dvomih in ustvarjalnih krizah raztrganega sveta, o razpetosti med principom individualnega in kolektivnega, med domom

in tujino, med obrobjem in (nacionalnim) središčem, med slavo in lepim in predano ljubeznijo," poudarja Milan Dekleva.

Na strani 77 beremo: "Lajoš dolgo premišljuje, preden poišče okvir, ki ga je prinesel Rihard. Naposled ga postavi na stojalo. Zda bo slikal, sklene. Z njegovimi barvami na njegovem platnu in z njegovo glavo, pomisli. Pridobila bo, izgubila nič, momlja Lajoš in išče čopič prave velikosti, po sladkor gresta, se jezi. Za

net je za ženske, se nasmeje. Ko pride nazaj, mu bo povedal svoje. Adil bo čisto mokra. Njo bo naslikal! In cigansko naselje, Donavo, tilepega vruga! Ciganske šotore bo postavil v Ljubljano. To bo naredil. Potem pa kar naj pridejo nage gospodične in nagi gospodiči. Namesto njega hoče slikati, mešati barve, gledati! Ne ve, da že sto let leži njegova senca na teh barvah..."

Slikarjevo življenje pretrga strel ruskega vojaka, sopotnika na vlaku, s katerim se Lajoš vrača v Prekmurje.

Zgodilo se je leta 1945 na železniški postaji v Monoru pri Budimpešti. Lajoš ni nihče drug kot prekmurski slikar Ludvik Vrečič. Literarni opis dogajanja na vlaku je pretresljivo surovo sočuenje umetnika z vojakom, ki si lahko privoščiti vse, tudi to, da Lajoša ustreli. O Ludviku Vrečiču govori tudi

drama Zdenka Kodriča Vlak čez jezero.

konje, ja! Mu bo dal konje! Moral bi jo bil opozoriti. Bolezen ga premetava. Ne bo ga mogla dvigniti, če pade. In še dežuje. Kak mag-

Spremljajte televizijsko oddajo
SLOVENSKI UTRINKI

vsak drugi torek ob 13.00 na
1. programu madžarske
televizije.

Naslednja oddaja bo v torek,
4. julija 2000.

Ponovitev v soboto, 8. julija,
ob 9.55, na 2. programu.

Papiri pripovedajo

Pred stau leti - stau lüdi

Pred stau leti je z Dolenjoga Sinika odišlo stau lüdi v Ameriko. S tem se je začelo izseljevanje (kivándorlás) iz naši slovenski vesnic. Gnes nega držine v Porabji, štera bi nej mela žlato v Merki. Zato smo se odlučili, ka v Muzeji Avgusta Pavla v Monoštri nutpokažemo, kak se je tau začnilo.

Z naši mali vesnic je lüstvo moglo priti do Bécsa prejk Gradca. V Bécsi so si küpli karte za cug pa za šift (ladjo). S cugom so se pelali do maurdja, do evropski pristanišč (kikótó): Antwerpen, Bremen, Fiume (Rijeka), Hamburg, Rotterdam, Le Havre pa Trst. Od tistec do Združenih držav Amerike (USA), Kanade i Brazilije, Argentine pa Urugvaja pa s šiftom. Dva dni so se pelali s cugom, sedem pa s šiftom. Prve liki so na šift prišli, so padarge prepoglednili lüstvo. Če je štoj betežen biu, je mogo nazaj domau titi. Dosta lüdi na šifti betežno gratalo, ka je morskó bolezen (tengeri betegség) dobilo, tak je voda lüčala šift. Moški in ženske z mlajšami so ejkstra bili. Vodnek so leko gorpoiskali drüg drügoga, vnoči so dveri dozaprli, ejkstra so spali. Ženske so na šifti prale tö. Dosta so Bogá molile, vsikša sebi pa vküper litanije tö. Geli so vküper, v obedovalnici.

Menje ka 21 lejt stari sami so nej smeli titi, samo s starišom ali pa so mogli meti vózraščenoga sprevajača. Oženjeni moški samo tak leko odišo, če je pri lotaroši podpisó, ka žena pa mlajši doma nedo glad trpeli. Majo zavolé zemlé, aj pa žlata de doma tadržala.

Gda so se že približevali New Yorki, so s čonaklinimi padarge prišli na šift pa poglednili, če nega nalezljive (fertózó) bolezní. Vsiški je daubo edno cedalo z numeró na prsi. Velki šift je stano pri otoki (sziget) Ellis Island, gde je eričen kip svobode (szabadságzóbor). Z menjšimi šifti so lüstvo prejkpripelali na ta otok, gde so je padarge fejst prejkpoglednili. Betežne pa 60 lejt više stare so nej nutpistili v Merko. Po zdravniškom pregledi so vsikšuga vóopitali: zaka prišo, če ga čakajo pa če má delo, pa 25 dolarov. Po tistom so ga vóodpelali z otoka, pa na cug posadili. Odišo je k žlati ali poznanecm, pa se je začnilo njegvo nauvo življenje, „v nauvom svejti.“

DRAGI BRALCI, ČE MATE DOMA KEJPE Z MERKE ALI GVANTE, NOVINE I KAKOLI, POSAUDITE NAM! PRINESITE V MUZEJ AVGUSTA PAVLA V MONOŠTRI, PA VÓDEJEMO TAM, KA DE VSIKŠI VÜDO TE SPOMINE!

Marija Kozar

Šentvid je svetek za pevce

31. tabor slovenskih pevskih zborov je letos biu 17.-18. junija. Stoj bi si leko mislo, zakoj pa je potrejbno od vsakše poti kaj napisati, gde naše skupine odijo?

Vendar nišče nede čemerem, če tak povejm, ka tau samo takši leko misli, steri je „čüdo“, ka je v Šentvidi, nej preživo. Znauvič pa znauvič, lejt do leta je gnako organizirano. V soboto večer slovenski zamejski zbori majo svoj koncert, v nedelo pa te v Šentvid pride dosta gezero pevcev. Te den je njigvi, njigvi pravi svetek. Je že tau velka čüda, gda 6-7 gezero pevcev vküp spejva. Depa začnimo na začetki letošnjoga tabora.

Kak že 27 lejt, letos smo se senički pevci znauvič pripravili na tabor. Letos smo že 28. bili na tabori. 17. junija smo se napatili, dapa na probaj smo se že prva pripravili na tabor. Za nas je zatok letos nika zvünnednoga tü bilau. Državna slovenska samouprava pa Slovenska zveza sta nam na pomoč bili, da smo letos svojo obleko leko malo obnovili. Ženske so dobile nove bluze, moški so pa dobili nauvo srajco, prsleg pa nauvi baršanak. Pa gda nas je v soboto na koncerti publika zaglednila, smo čütili, ka je „obleka uspela“. Zdj mam priliko, se v imeni zbora zavalim Državnoj slovenskoj samoupravi pa Slovenskoj zvezi za tau lepo obleko. Vü pam se, da pevci tau zava-

limo z lepim popevanjom, ka je nam pevcom bole veselje, liki dužnost.

Na koncerti slovenski zamejski zborov je gorstaupilo sedem zborov. Sploj smo

veseli bili, ka smo se srečali s pevci z Doberdoba v Italiji, s Slovenci iz Zagreba in z vsejmi drugimi prijatelji. V Ljubljani v dijaškem domi Tabor smo meli prenočišče, po večernom koncertom smo prišli nazaj kesno vnoči, depa na drugi zranjek v devetoj vöri smo že znovič stali na tistom velkom „odri“, steri v Šentvidi vanej pred šolov stoji pa na stero ga več gezero lüdi staupi te den. Z zamejskimi zborami vred je letos 219 zborov prišlo v Šentvid. V 9. vöri smo meli generalko (fópróba), stera je trpala več kak 2 vöre. Te smo staupili doj z odra na par minutov počivat pa po pau dvanajsti vöri smo že znauvič šli nazaj na glavno prireditev, stera se je začnila po ednoj vöri.

Ka se pa med takšimi „počivanji“ godi, bi žmetno bilau raztomačiti. Če bi človek nej dvej liki več rauk emo, bi me tü nej dojšle, gda se pozdravla s spoznanci, prijatelji. Pa gda v mikrofon povejo, ka zdaj prihaja Slovenski zbor Avgust Pavel z G. Senika z Vogrskoga, te huma je včasín žmetno vóprstati brez skonz. Lüdje ploskajo, krčijo, djufčajo. Etak tam pozdravljajo pevce pa pevci eden drugoga.

Stoj si tau tü leko mislo, ka

med telkim narodom dugo vör stati na vraučoj sunci, paziti, popejvati, je nej šala. Depa pevci smo zatok pevci, ka gda pesem čüjemo, drugo vse pozabimo. V našem zbori je nisternim tü nej leko bilau. Noseča mlada ženska ranč tak, kak nej vcejlak zdrava ali starejša, je vódržala. Že je stara šega, ka na konci toga velkoga koncerta vsi - dosta gezer pevcev pa edna velka pihalna banda - venček narodnih spejvamo. Tau človek nikomi ne more povedati, ka je tau. Veselje, takšo doživetje, kak povejmo, mi mislimo za nebese. Nikomi se ne šte, ka je že dugo vör na odri, sunce peče, žeja ga mantra. Samo pesem, samo ta čüda... Zakoj? Mislim ka zatok, kak je Jernej Lampret, glavni organizator prireditve povedal: *“Program Tabora je spodbuden za vse pevce, saj je nenazadnje zaključni nastop pred množico njim enakih najboljšje plačilo za dolgoletno trajne vaje in dolgoletno zvestobo. Pevski Tabor v Šentvidu je velik praznik pevcev in slovenske pesmi.”*

Leko se držimo za srečne, da mamó priliko lejt do leta priti v Šentvid. Pa sto je samo gnauk preživo Šentvid, ga je že „zgrabo“, ga ne püsti. Za priliko, za vse stroške pa se lepo zavalimo Slovenski zvezi. Sekretarki, Klari Fodor - ki nas je sprevodila v Šentvid - pa zavalimo nje-ne trüde. Samo leko vüpamo, da se za edno leto znauvič srečamo s pevci, prijatelji v Šentvidi.

I. Barber

**PORABJE -
NAŠ IN
VAŠ
ČASOPIS**

OD SLOVENIJE...

Prihodnje leto novi potni listi

Državni zbor je v okviru prevzemanja pravnega reda Evropske unije sprejel novi zakon o potnih listinah državljanov Slovenije, na podlagi katerega bodo v začetku prihodnjega leta lahko začeli izdajati nove potne liste, ki bodo zaradi sodobnejših zaščitnih elementov v večji meri preprečevali možnosti za njihovo ponarejanje. V zadnji zakonodajni obravnavi je državni zbor v zakon vnesel rešitev, po kateri bodo v prihodnje vsi poslanci državnega zbora upravičeni do diplomatskih potnih listov.

Slovenija na 38. mestu

Svetovna zdravstvena organizacija s sedežem v Ženevi je izdelala poročilo o zdravstvenih sistemih v posameznih državah in razvrstila države po kriterijih od najboljših do najslabše. Sodeč po ugotovitvah strokovnjakov WHO, naj bi se glede zdravstvenega varstva najbolje na svetu godilo Francozom, pred Italijani. ZDA, ki na leto zapravijo največ denarja na prebivalca za zdravstvene namene (3.724 dolarjev), so se uvrstile na 37. mesto, tik pred Slovenijo na 38. in Kubo na 39. Za Slovenijo so se med drugim uvrstile: Hrvaška (43.), Češka (48.), Poljska (50.), Slovaška (62.), Madžarska (66.), Makedonija (89.), Bosna in Hercegovina (90.), ZRJ (106.), Rusija (130.), povsem na zadnjem, 191. mestu pa je Sierra Leone.

Pet finalistov za nagrado večernica 2000

Petčlanska žirija je izbrala pet finalistov za nagrado večernica 2000, ki jo časopis Večer podeljuje za najboljše leposlovno besedilo za otroke in mladino. Finalisti so avtorji Polonca Kovač s knjigo Kaja in njena družina, Kajetan Kovič z delom Mačji sejem, Feri Lainšček s knjigo Žlopi, Maja Novak z delom Male živali iz velikih mest in Lilijana Praprotnik Zupančič s knjigo Resnične pravljice in pripovedke. Večernico bodo letos podelili četrtič. Nagradenec bo znan v začetku septembra, slavnostna podelitev pa bo na tradicionalnem srečanju Oko besede v Murski Soboti, 20. novembra. Prvi lavreat je bil Tone Pavček, sledili sta Desa Muck in Janja Vidmar.

Odvisno je, odkec gledamo?

Tau bi leko prajli na vsakšno stvar. Pa je skur tak. Naj bi vam nej živce vlekla, že na začetki povejm, ka me težji. Pa nej samo name. Gnes v našom malom rosagi se spoj ostro talajo ljudje, med njimi rosaga voditelji tū. Edno-edno stvar tej edni etak, tej drugi pa spoj ovak vidijo. Tū je pavarsko delo, za pavra življenje ali nej življenje. Dobro vejmo, ka steri je pravi pavar - če je pri mauci - v leta ga ne more doma privezati nej. On je na njivaj pa na sonžetaj. Nega lepšega, kak je obdelana zemla, kak so pokošeni tranki. Gnesden je veliko pitanje, če se je prej vredno z zemlau spravlati. Vredno se je trūditū, če pa pauv nema cejne, vrednosti? Kakoli nistarni velki pravijo, ka je vredno. Tūj v vesi pa večkrat čujem, ka pravijo, spoj pa mladi, ka te ali tisti zakoj se prej mantra, že je stari, naj lūči vse v kaut pa kreda. Tau je tū edna ideja, depa nevarna. Zakoj? Kak je etognauk v našoj bauti eden pravo: "Ge sam najgeri, ka po vasnicaj za deset lejt bau. Gaušče pa grmauvge. Če nemo kosili, nemo orali, do se pauleg naši kučaj kače not v veliko grmauvje pa travo spravlate."

Tū pa tam ranč nej trbej 10 lejt čakati. Na žalost, je spoj dosta lūdi vse zapūstilo, ešče kaulag rama si ne napravijo reda, pa rejšan se človek boji tam blūzi ojditi. Pa geste eške edna verzija. Gestejo, steri so vse ta lūčili, živino so odali, depa zatok neščejo v grmauvjej biti. Oni si pokosijo, si red delajo sami, ka nikomi nej trbej, povejmo, sonžete kosit. Te

pa po večaraj človek - spoj v velkoj vročini - gda bi si malo okna gor vdaro, more vse zapirati. Keden do kedna prauto večera je ves v ednom dimi. Žgejo sūjo senau, krmo.

Pa te mi nika tak v srce bodne. Spominjam se, gda sam mala bila pa smo sūjo senau naklajali. Ge sam ozajek grablala za kaulami. Večkrat mi je ta zašimilo za vūje, če sam kaj ozajek njala, če samo za edno prgiško valaun tū. Pa tau mi tū napamet pride, ka so nam tistoga reda moj dedek pripovedali, pa smo deca z lampami pa z očami poslušali pa smo nikan nej razmeli. Prej so tista lejtja v Braziliji več bagaunov kave v morjo sipavali, ka je prej nej mejla cejno. Te mi je furt samo tau napamet prišlo, ka zakoj go pa te šenki ne dajo siromakom?

Zdaj mi pa nika ne ide v glavau. V ministrstvu pravijo, ka gnesden je dobro biti pavar, se splača. Pavri pa protestirajo, gnauk pšenico, zdaj pa krmo žgejo. Nej je vredno povejmo maro krmiti, ka na tisto leko gor plača pa je te svojo delo eške ranč nej računō. Za edno kravo gnes dajo 60-70 gezero forintov. S tejni pejnazami buma si ne more ranč nafto kūpiti v traktor za cejlo leto.

Samo eške telko! Zaman gledam s sterekoli strani (oldalrōl), dostavse ne razmejm. Navola je samo tau, ka tisti, steri bi se morali razmeti na tau, se tū ne razmejo. Od glave prej vonja riba. Kak dugo mo pa prdišali, se ne vidi naprej!

I. Barber

Pismo iz Sobote

Nogo - nogo - nogo - nogomet

Sto bi vedo, kelko lejt je minoulo, gda si je človek ali več lūdi vōzbrodilo krougli leder, steri se leko nafudne in je te iz toga gratala labda ali pa žoga, kak škete. Sto bi vedo, če so si jo najprej metali iz roke v roke ali pa so jo brsali. Gvūšno pa niške nej vedo, ka do zavolo njenoga brsanja lidge gratali načišni in svejt tō. Ja, zavolo toga brsanja žoge z nogou je grato nogomet ali pa fusbāl, kak škete, te gnouk davno. Pri nas v Sloveniji pa tak vōvidi, kak če bi si tej nogomet ranč včeraj vōzmislili. Tou pa zavolo toga, ka tej naši podje tam na EVRO 2000 lejtcejo es pa ta in naganjajo tisti okrougli nafudnjeni leder. In tou med najboukšimi v Evropi. Tou pomeni, ka naši ranč ne brsejo tak lagvo. Na, ge tou ne vejmo, ka se na brsanje ne razmejm. Vidim in poslušam pa in tak se pomalek kuj včim. Kuj se vči moja tašča Regina, trno čedna

ženska, tō. Vsikšo minuto, gda se guči od nogometa, je pred televizijo. Gleda in si skur vsikšo rejč, ka jo tam povejo dole napiše. Zdaj že vej za vsikšoga, kelko je star, če ma ženo ali je nema, gde pa gda se je naroudo, kak ma velke noge, kelko pejnez steri dobi za tou, ka se naganja za žogo in tak ta dale in tak ta naprej.

Te, gda pa naši brsejo, te pa grata vcejlak drugi človek, škem prajti vcejlak druga ženska. Te moja tašča Regina, trno čedna ženska, pozabi na vse kouli sebe. Te je ške samo una in pa tisti možakarji v bejlm in zelenom, steri morajo biti boukši od ovih drugih. Te se po cejlom rami pa ške kama dale čuje samo ške njou:

- Spoteri njeni nogou, vejti je pa nej brat!

- Kama si brsno, vej pa gol je na drugoj strani!

- Tak trbej, tak trbej, eške malo, tak je prav, tak trbej!

- Goooooouooooooooooooo-

ooooooooooooooooooooo

ooooooooo!

Ge sam doma zdaj nika nej vrejden, zato ka se tak lagvo razmem v tej nogomet ali fusbāl, kak škete. Eto sam si obleko neka plavoga pa se je že korila z menov:

- Pa ka si ti brodiš?! Vej pa takšo plavo do meli gnes oblečeno tisti, s sterimi mo večer brsali. Tou si včasij doj s sebe potegni pa si kaj bejtloga ali pa zelenoga obleči!

Moram prajti, ka si tak ne brodi samo una, liki se tak

ravna cejla Sobota, če že nej cejla Slovenija. Zato so me pa tak čūdno gledali v Soboti tō, ka sam nej biu oblečeni glij tak, kak se po njihovom šika. Zdaj te kumaj čakam, ka té EVRO 2000 mine, ške bole pa mo veselī, če naši vōspadnejo kak najprva leko in mo se te ge oblačo tak, kak mo se škeu. Samo od toga nika ne povejte moji tašči Regini, trno čedni ženski, ka ovak ne vem, če mo ške ojdō po tom svejti.

Miki

SLOVENSKA SLOVNICA

Slovenska slovnica Franceka Mukiča se dobi v Slovenskem domu v Monostru (recepcija Hotela Lipa). Cena: 1.000 forintov.

SZOLVÉN NYELVKÖNYV

Mukics Ferenc Szolvén nyelvkönyve megvásárolható Szentgotthárdon a Szolvének Házában (a Hotel Lipa recepcióján). Ára: 1.000 forint.

Dvej domovini

Štiridesetštri lejt so nej bill doma. Petdesetšestoga so tanjali rosag pa zdaj v l. 2000. so prišli domau oprvin. V Andovci so se narodili, v Kanadi živijo, pišejo se Borovnjakin Vendel.

• **Ka mislite vi od tauga, gde je vaša domovina?**

"Tak mislim, ka je moja domovina zdaj že Kanada, rojstna domovina pa Vogrska. Dvajsti lejt star sem bijo, gda sam pobegno pa sam püsto domovino. Sploj mladi sam še bijo. V Kanadi sam dvakrat telko živo kak tu na Vogrskom, zato sam pravo, ka je moja domovina Kanada."

• **Kak je vam tau na pamat prišlo, ka tanjate rosag?**

"Ranč sam si nej brodo na tau. Gnauk sam gorastano, pa vejndrik, še materi sam nej pravo, ka zbaugom. Pa sam odišo. Materi je tu baukše bilau, če nej vejndla, kama sam odišo. Prejk Gorenjega Senika sem odišo vö v Avstrijo pri tromejniki. Iz Avstrije smo v Taljansko šli. Tam smo bili tri kedne, od tistec smo se v Francusko pelali. Tam so nam samo obečali, ka pride velki šift pa tisti de nas pelo v Kanado. Na dvej vöro je bilau zgučano, ka de te odhajo, dapa šift je že v desetjo odišo. Tau se je dvakrat tak ponauvluo. Te smo se nazaj pelali v Taljansko pa od tistec smo se odpelali v Kanado."

• **S koga ste živeli te čas, prvin kak ste se s šiftom odpelali v Kanado?**

"Dja sam si vsigdar najšo delo. V Francuskom smo šrajfe redli pa pakirali, v Taljanskom sam delo tak kak zidar. Telko pejnaz sam vsigdar prislüžo, kelko mi je trebalo."

• **Kak tau, ka ste ranč Kanado vöodebrali?**

"V Francusko je samo tisti leko üšo, steri velko družino emo, drugoga so nej not püstili. V Avstralijo pa samo tak leko üšo človek, če je emo ženo. V Meriko sam nej sto titi, zato ka sam tam žlato emo, tak je te ostala Kanada."

• **Kak ste se poznali (poču-**

titi) sprvuga, gda ste v Kanado prišli?

"Sprvuga je lagvo bilau. Še jesti sebi si nej vedo kúpiti, zato ka smo jezika nej znali. Kelkokrat smo jesti kúpili pa je tašo bilau, kak ka zavci djejo, tašo krmilo. Te smo nazaj v bauto šli pa smo kúpili drugo. Sploj lagvo je bilau. Dapa brž smo se jezik navčili, po tistim je že dobro bilau."

• **Hitro ste si službo sprajli?**

"Hitro, vejn pau dneva, ka sem brezi službe bijo, po tistim sam že emo delo. Zidar sam bijo pa sam delo včasín daubo. Sto nej bijo vönavčeni, tisti si je bola težko najšo delo."

• **Kak so vedli brezi papirov, ka ste vi vönavčeni zidar?**

"Vižgo (izpit) smo mogli narediti. Tam je edan znau vogrski pa tisti nas je pito vsefela, ka edan zidar mora znati. Za tri lejta je tam že tu težko bilau si službo sprajti."

• **Sprvuga, gda ste vöprišli,**

nej ste se domau terali, nej ste meli domotožja?

"Jaj, sprvoga fejst, edno leto gvüšno."

• **Če bi te leko nazaj domau prišli, nazaj bi prišli?**

"Dostokrat je človek dola

• **Kak ste vi tak dalač prišli?**

"Gda smo v Kanado prišli, te so nas pitali, kama škemo titi. Dja sam pravo, ta me dejete, kama škete. Pa so me tak poslali v Victorio, gde nikdar nejga zime. Od nas je nej dalač Kalifornija. Malo se prejk vode pelam pa je že tam v Los Angelesi."

• **Lejpo mesto je?**

"Aj, sploj grdo, puno smetje. Dja v Meriko neškem rad titi. Kanada je malo baukša, dapa zato pri nas tu smrdi. Po tistoj cesti, gde dja živem, je več avtonov kak v cejloj Monoštri, pri vsaköj družini po štiri-pet."

• **Kak ste se počutili, gda ste domau prišli v Andovce?**

"Oj... gda sam es vöprišo, dja sam nej spozno ves. Tak se je spremenila. Nejgajo rami, vse vküpzaraštjeno. Če bi sam prišo vö v Andovce, gvüšno, ka bi zablauo. Čüdnö, dapa v gauštji se bola vöspoznam kak znautra v vesi. Gauštja se je nej telko spremenila. Gda smo mladi bili, vsigdar smo po gauštjaj ojdli pa tiste starejše drejve, ka so še nej vözrezali, tiste še leko spznau."

• **Če bi še gnauk mladi bili, bi znauava odišli?**

"Odišo bi, ranč tak kak pred štiridesetimi leti. Nika mi je nej žau, ka sam odišo."

K. Holec

Minister Boros v Monoštru

13. junija je Monošter obiskal minister Imre Boros, odgovoren za Phare zadeve, in si ogledal nekaj projektov, ki se uresničujejo tudi s Phare podporo, med drugim dograditev srednje strokovne šole.

Skupaj z županom mesta Monošter Károlyom Bauerjem je obiskal tudi Generalni konzulat R Slovenije, kjer se je pogovarjal z gospodom generalnim konzulom dr. Zlatkom Muršcem. Na pogovorih je sodeloval tudi predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš.

Gospod Muršec se je ministru Borošu zahvalil za pomoč pri odobritvi sredstev za razvijanje porabskega sadjarstva, izgradnjo ceste med Monoštrom in Gornjim Senikom ter za sofinanciranje slovenskega radia v Monoštru. Prosil ga je tudi za posredovanje pri novem ministru za promet in zveze za financiranje ceste od Gornjega Senika do samega mejnega prehoda. Brez razširitve ceste namreč mejni prehod Gornji Senik - Martinje ni primeren za prekvalificiranje.

... DO MADŽARSKE

Odstopil minister za varstvo okolja

Pred kratkim je odstopil minister za varstvo okolja Pál Pepo. Njegovo delo so precej kritizirali že od začetka mandata, najprej le opoziciji, v zadnjem času pa je dobil veliko negativnih ocen tudi od koalicijskega partnerja, Stranke mladih demokratov. Sam je namreč član manjše koalicijske stranke (Kmečka stranka). Očitali so mu nepravilen odnos v primeru naravnih nesreč, kot je bila spomladanska poplava ali požari na območju Narodnega parka Hortobágy. Najbolj so ga napadali zaradi pristranskosti pri odobritvi finančnih sredstev iz ekološkega sklada. Ta naj bi namreč razdelil na strankarski osnovi. Bivši minister je svoj odstop utemeljil z nevdržnostjo psihološkega pritiska. Novi minister za varstvo okolja je Ferenc Ligetvári, dosedanji rektor Visoke šole Sámuel Tessedik.

Pisarna SAPARD v Zalaegerszegu

Ministrstvo za kmetijstvo bo v sedmih madžarskih regijah odprlo t.i. pisarne Sapard, ki bodo nadomestile pisarne Phare. V teh pisarnah bodo sprejemali natečaje za Sapard program, ki bo zamenjal Phare podporo. V zahodnomadžarski regiji - tvorijo jo županije Vas, Zala in Győr-Moson-Sopron - bo omenjena pisarna v Zalaegerszegu. Zanjto sta si prizadevala tudi Szombathely in Sopron, toda ministrstvo se je zaradi boljših prometnih zvez odločilo za zalsko prestolnico.

Slovesno so se poslovili od predsednika Göncza

Na pobudo civilnih organizacij so 20. junija priredili slovesnost, na kateri se je civilna družba poslovila od dosedanjega predsednika R Madžarske Árpáda Göncza. Prireditve, katero so organizirali v prostorih Hungexpa, se je udeležilo kakih tisoč ljudi, med njimi priznane osebnosti madžarskega kulturnega, znanstvenega in gospodarskega življenja.

Peštarski Slovenci pri Sombotelčanom

Bogatci v siromačkom varaši

Gda se Slovenci iz Budimpešte s cugom pelajo domau v Porabje, morejo prek Sombotela. Gda do toga varaša pridejo, te se že skor tak počutijo, kak če bi že doma bili.

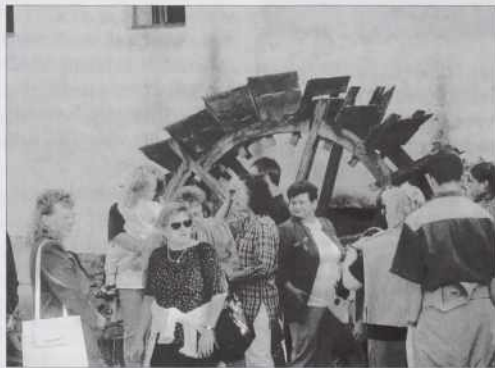

vori povedala *predsednica Slovenskoga društva v Somboteli Ibolya Dončec Merkli*. Eden Slovenec iz Budimpešte se je čudivo, gda je zagledno enoga Slovenca iz Sombotela, pa je

Slovensko društvo iz Budimpešte je pripelala *predsednica Irena Pavlič*. (Tri predsednice, Svete tri kraljice, tau ranč nej emancipacija, liki so ženske premagale moške.) Pa ranč nej skemkoli, liki v leptom autobusi na štauk. Povezanost med Peštari in Sombotelčani se vidi v tom to, ka tisto, gda smo mi 11. decembra lani bili pri nji in smo veznili v eni vauski ulici, ka smo mogli bus zdigati, ka ništarni ešče od tistoga mau djaklamo, smo jim zdaj vrnili. Mi to mamu takše ulice, v šteraj se busi leko stisnejo, depa zato so srečno prišli do nas. Z veseldjom smo poslušali *gospau Hildo Čabai* to o tom, kak so pisali svoje kùjarske knige. Ešče bole radi pa smo bili, gda je gesti trbela koštavati! Dinsko torto, dojpolejdano z vinom, skaldje, domanji krù, vrga-

pito, če je un nej tisti človek, s šterim se je un srečo v madžarskom parlamenti l. 1952?

Gda je *predsednica Slovenske samouprave v Somboteli*

telj Marija Kozar Mukič nut pokazala gostom Skanzen, je tau to povedala, ka je sombotelski muzej dobiu od Državne slovenske samouprave 1,5 milijona forintov za les, iz šteroga škejo gorpostaviti rekonstruirano slovensko ižo. Konkretno nekdešnja ižo Lazarne Ilone na Gorenjom Siniki, štera de vse vkùper koštala 6 milijonov forintov. Prej se leko vùpamo, ka de kleti 20. avgusta že stala tista iža, pa te mo Slovenci v tej iži leko meli svoje programe.

njik (perece), pečeno mesau, straušanco... Krù pa perece so spekli v Andovci, drugo pa v restavraciji Lipa v Monoštri.

Dinska torta je takšo mauč mejla, ka so lidgé pomalek tak plesali, ka so kamli s šaudarnoga poda samo tak frnkali. (Šauštarge so pa radi, ka pá delo majo.) Od igraute in spejvanja se je blüzi 120-kilski pes „Margit“, šteri nas je naponi spjavajo, in šteroga je en pojbič za konja gleda, tak zbojo, ka je na vóke odišo. Kritika

naše umetnosti (mùvészeti)? Dva somara, šteriva prebivata v Skanzeni, sta to trnok popularna (népszertű) bila. Mi, šteri indrik živimo, malo menje.

Prijateljstvo med Sombotelčani in Peštari pa je najlepše simboliziralo tisto, gda je *Eva Terplan Sípos* med veselim spejvanjom naprej vzela svoj mobitel in nas prosila, naj eno lepo slovensko pesem zospjevamo prek telefona njenomi oči, šteri zavolo betega nej mogo priti z njimi... Njene skuze v šauderi so tekle kak najbolje čisti cùreke...

Drugi den so naši gosti nesli

venec na ižo Avgusta Pavla, si poglednili njegvi nekdešnji dom in vse vrednosti v njem. Po tem smo si malo poglednili varaš, o šterom so tak pravili, ka je prej čisti in lepau v red vzeti.

Na slovenski samoupravi (önkormányzat), kam drùšteniki to odimo, smo za slobaud spili en trùcnjek šampanjca (pezsgó). Nakak je po noriji pravo, ka smo Sombotelčani prej bogati, ka takše piti talamo.

Mi smo bogati od toga, če mamu dobre prijatele.

(Besedilo in slike:) **Francek Mukič**

SLOVENSKA KUHINJA ob Rabi

SZLOVÉN KONYHA a Rába mentén

Kuharica Slovenska kuhinja ob Rabi se dobi v Slovenskem domu v Monoštru (recepcija Hotela Lipa) in v knjigarni Osiris v Budimpešti (v ulici Veres Pálné 4-6). Cena: 1000 forintov.

A Szlovén konyha a Rába mentén című szakácskönyv megvásárolható Szentgothárdon a Szlovének Házában (a Hotel Lipa recepcióján), Budapesten az Osiris Könyvesháznál (Veres Pálné utca 4-6.). Ára: 1000 forint.

Slovensko društvo iz Pešte je 17. in 18. junija bilau na obiski pri Slovenskom drùštvu v Somboteli. Gda so odhajali nazaj domau, so tak pravili, ka so se skor tak počutili, kak če bi doma bili.

Takšo čutenje so leko dobili zatoga volo to, ka smo se srečali v sombotelskom Skanzeni. Tau ena stara-stara ves srejdj varaša, štere stare iže so v različni krajaj vrazmo pobrali in v Skanzeni na nauvo vkùper postavili (János Bárdosi je vodo té dele), ka naj mladi rodi vidijo, kak so inda svejta živeli. Naj bi takši muzej na prostem naredili, je leta 1940 najprva svetüvo Avgust Pavel, po šterom se zové sombotelsko drùštvo.

Starejši lidgé so se vendrak zato to počutili skor tak doma, ka so ništarni v ranč takši cimpranaj, dinatnaj ižaj gorrasli, kakše je videti v Skanzeni. Človek pa, djelte, potrebüje malo nostalgije. Če rejsan je za takšo nostalgijo največkrat bilau velko siromastvo.

Lidgé ne moremo živeti brez spominov. Gvüšno zato hodi rada k sombotelskim Slovencom či Avgusta Pavla Judita Pavel Simon to, kak je v svojom pozdravnem go-

Kak sam vido svejt spod stola?

Prvo, ka se spominjam od svoji mladi lejt, je tou, ka sam se najraj špilo pod našim velkim stolom v künji. Tam sam se tak počuto, kak če bi tou biu moj mali ram, moj mali svejt, spod šteroga sam začo spoznavati velki svejt.

VELKI ČLOVEK

Naš ram je biu vsigdar pun lidi. K nam so ojdili soused, držinski pajdaši, naša žlata in takši lidge tō, ka smo je kuman poznali. Tou je vejn tak bilou zavolo toga, ka je pri nas vsigdar sto emo čas, ka se je dojeu in se je leko s tejni lidami zgučavo. Ja, pa ške tou je, ka se je na stoli, nad mojo glavou, vsigdar najšla kakša posanca vina pa kakši falat okajenoga mesa. Tak so se te tam zgučavali, ge pa sam vlejko na svoje velke vjuje. In tak so te tam gnouk sejdli moja mama, moj oča in soused Fredi. Zgučavali so se od toga pa od ovoga in rejč je prišla do svetkov, steri do skur poklonckali na naše dveri. In te so tejtarejši nad mojo glavou prajli, ka v našo ves pride nekši možakar, steri se je tū naroudo pa je te

v velkom varaši grato fejt velki človek. Rejsan, ranč tak je tou povedo moj oča.

- *Ja, ja, leko smo veseli, ka se je v našoj vesi naroudo. Vej pa če njega ne bi bilou, bi za nas eti ranč niške nej čüo. Ja, ja leko smo veseli, ka je od nas vöprišo takši velki človek.*

- *Tou je najvekši človek, ka se se do toga mao naroudo v našoj vesi in v našoj krajinji tō, je svoje kcujo dao eške soused Fredi in dole pogno cejlo posancko vina.*

- *Sam čüla prajti, ka de za té svetke šou malo po vesi pa leko, ka se prinas tō stavi, je moja mama možakaroma vesejlo natočila v prazne posance.*

Ge se ranč več ne spoumnim, kakši svetek je tou biu, dapa vejm, ka je biu nekši velki, trno velki svetek. Tou

pa vejm zato, ka se je cejla ves pripravljala že eden kedden prle. Ge sam nej emo takše brige. Mene je mantralo nika vcejlak drugoga. Nejsam pa nejsam si mogo v moji glavej namalati kejp, na sterom bi vido, kak velki je leko najvekši človek v našoj vesi in našoj krajinji. Zato sam pito mojga očo:

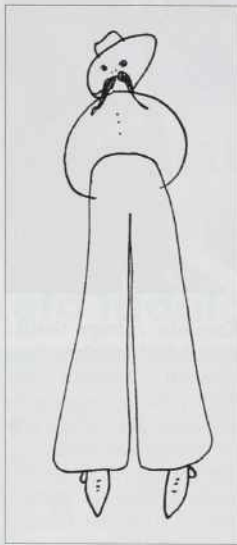
- *Povej mi, pa je rejsan tisti možakar najvekši človek, ka se je naroudo pri nas?*

- *Vekšoga nega, se je moj oča oblačo v svetešnji gvant.*

Cejla ves je vküper prišla tam na srejdji vesi in tam so te bili guči in muzika pa že palik so neka gučali in že pa so muzikaši igrali, ge pa sam z očami isko, ge je kakši možakar, ka je bar za tri glave vekši od najvekšoga. Dapa, nejsam ga vido. Te

sno šli domou in mama je rejzala šunko, oča krü, ge sam zameto s prevelko metlou in te smo čakali, ka pride kouli po vesi in do nas tō tisti najvekši človek. Te pa nagnouk mati skrči:

- *Že je pri sousedu, zdaj dě*

prouti nam!

Na, in te je nut stoupo malo starejši možakar od mojga

očo, dapa tak za edno pou glave menši. Vsi so bili trno veseli in te sam zvedo, ka se z mamou in očom ške spoumnijo, kak je indabilou v našoj vesi. Pa edni drugoga se tō spoumnijo. Gda je meni segno v rokou, san nej mogo, ka ne bi pravo:

- *Vej ste pa spoj nej tak velki, kak tū po vesi gučijo. Možakar se je samo nasmejau in tak malo stoupo na prste:*

- *Ka pa zdaj, zdaj sam zadosta velki? in vsi v našoj prejdnoj izi so se smejali, samo ge sam nej vedo, ka sam palik povedo naoupak. Na, tou mi je sledi raztumačila moja mama. Prajla mi je, ka so lidge leko velki zato, ka takši zrastejo, leko pa so velki zato tō, ka kaj velkoga in poštenoga naredijo. In po tistom sam se začo trno mantrati, ka bi ge tō grato velki človek.*

Miki

Na izletu

Kot vsako leto, tudi letos je organiziral izlet za porabske šolarje v Slovenijo.

Na tem letu smo obiskali slovensko Primorje. Šolski izlet je trajal dva dni. 5. junija zjutraj ob pol šestih smo se zbrali pred restavracijo Tromejnik. Mejo smo prestopili na prehodu Bajansenye-Hodoš. Peljali smo se mimo znanih zgodovinskih in industrijskih mest: Murske Sobote, Maribora, Celja. Občudovali smo kraje in pozorno poslušali zanimivosti. Okrog pol dvanajstih smo prišli v Ljubljano, kjer smo si ogledali Prešernov spomenik, ljubljansko mesto no

hišo in Tromostovje. Malo smo si oddahnili v mestnem parku, nakar smo nadaljevali pot do Škocjanskih jam, kjer smo si ogledali čudovite kapnike. Popoldne smo prispeli do naše končne postaje, do morja. V Piranu, kjer smo tudi penočili, smo se tudi kopali. Po večerji smo se sprehajali po mestu in se spoznavali z znamenitostmi. Naslednji dan po zajtrku smo šli na izlet z ladjo. Ogledali smo si morskno dno. Obiskali smo tudi soline. Ustavili smo se v Izoli, kjer smo dobili prosti čas in smo se lahko kopali. Obiskali smo tudi Vrhniko, kjer se je rodil znameniti slovenski pisatelj Ivan Cankar. Po kosilu smo se peljali v Velike Lašče na tamkajšnje osnovno šolo,

kjer so nas zelo pristrčno sprejeli.

Na žalost sta dva dneva zelo hitro minila in napačil je čas odhoda. Utrujeni, a vseeno zelo veseli smo se vračali domov, kajti zelo dobro smo se počutili na tem šolskem izletu.

Etelka Dončec 10. b-r. Gimnazija Monošter

Učenci, ki se učimo slovenščino, smo šli 5. junija na izlet v Slovenijo. Težko smo čakali ta dan. Zjutraj ob pol šestih smo se napotili. Na mejnem prehodu Hodoš smo vstopili v Slovenijo. Po poti smo si ogledali več lepih mest in pokrajin. Najprej smo se ustavili v glavnem mestu Slovenije v Ljubljani. Ustavili smo se na Prešernovem trgu, spreha-

jali smo se po Tromostovju, ogledali smo si stolpnico. Potem smo se napotili proti Škocjanskim jamam. Jama je čudovita obnem pa strahovita. Ima zelo velike dvorane, med njimi Tiho in Šumečo dvorano. Šli smo tudi čez most, pod katerim teče reka Reka. Bilo je precej mrzlo, malo me je bilo tudi strah. Vrhunec našega potovanja je bilo morje. Nekateri smo prvič videli morje. Prenosišče smo imeli v Piranu, kjer nas je čakala okusna večerja. Zvečer smo se sprehajali po morski obali. Precej pozno smo zaspali. Pritegnil me je Piran, piranska noč, veter, ki diši po soli, ozke ulice, stare primorske hiše...

Naslednji dan smo se peljali z ladjo na izlet. Ladja je

imela steklena okna na dnu, tako smo lahko občudovali morske živali, ribe, školjke in rakce. Potem smo se kopali in sončili. Ob enih smo se poslovili od morja in se napotili proti Velikim Laščam. Tu smo si ogledali osnovno šolo, ki nosi ime Primoža Trubarja. Pot do doma je bila dolga. Meni je ta izlet veliko pomenil, saj še nikoli nisem videla morja. Upam, da se bom še kdaj vrnila ter obujala spomine. Hvala vsem, ki so organizirali ta izlet.

Andreja Pint dijakinja Gimnazije v Monoštru

Monošter Expo 2000

Gospodarstveniki sosednjih držav so že na slovensko-madžarski poslovni konferenci poudarjali pomembnost sejma Monošter Expo 2000, ki so ga prejšnji četrtek

turizem (Delamaris d.d., Izola, ELKROJ d.d., Mozirje, Fruktal živilska industrija d.d., Ajdovščina, GARANT - Pohišvena industrija d.d., Polze-la, Kolinska d.d., Ljubljana,

prav v porabski prestolnici, ki leži v bližini meje med Madžarsko in Slovenijo, kjer živijo tudi Slovenci in kjer je prav zaradi znanja slovenskega jezika in manjšinske povezave z matično deželo komuniciranje olajšano tudi na poslovnem področju. Porabje ima veliko neizkoriščenih naravnih in gospodarskih potencialov, ki bi jih lahko slovenska podjetja vključila v svoje razvojne načrte. Naj pri tem omenimo primer Avstrijev in Nemcev, ki so na Madžarskem poiskali nove trge, z ustanavljanjem mešanih podjetij, selitvijo proizvodnje in prodajanjem znanja pa si ustvarili gospodarsko zaveznico v bodoči članici Evropske unije ter Madžarski prinesli večjo gospodarsko stabilnost in možnost razvoja, hkrati pa pometli z nekaterimi madžarskimi konkurenti.

Zanimivo je, da so se na sejmu v Monoštru predstavljala tako večja kot manjša slovenska podjetja različnih gospodarskih panog - od živilske do grafične industrije. Nekatera že sodelujejo s par-

tneri na Madžarskem vrsto let, druga so prišla "otipavati" trg in navezovat stike. Poslovni partnerji so se znašli najprej v vlogi obiskovalcev, saj posameznih razstavljalcev iz Madžarske na sejmu ni bilo. Ker se redno predstavljajo na večini sejmov v

postavil več oglasnih panojev in kažipotov, ki bi na sejmu zvalili tudi naključne obiskovalce, ter poskrbel za obsejemske dejavnosti, kakor so na primer posveti in konference (pripravili so samo eno). Na njih bi podjetja lahko seznanili tudi s čezmej-

odprli v telovadnici monoštrske osnovne šole in na katerem so se predstavljala slovenska podjetja. Med panojami, ki so za madžarska podjetja in potrošnike posebej zanimive, so farmacevtska, kemična, papirna, lesna, specializirana kovinska in tekstilna industrija, dobava za potrebe transnacionalnih podjetij in storitve, špedicija, trgovina, finančne storitve in

Kmetijska zadruga Goriška Brda, Labod konfekcija Novo mest d.d., Slovenska nacionalna turistična organizacija Ljubljana). Tako je tudi dejstvo, da je Madžarska osmi najpomembnejši partner Slovenije v blagovni menjavi, gotovo prepričalo skorajda 40 slovenskih podjetij, da so se svojim bodočim poslovnim partnerjem in obiskovalcem iz Madžarske predstavili

Sloveniji in na Madžarskem, poznavalci menijo, naj bi jih od postavitve stojnic odvrgla previsoka najemna cena prostora. Cenejše so bile zato vstopnice, ki so jih prodajali po 200 forintov, obiskovalcev pa bi bilo gotovo več, če bi organizator, Jereb d.o.o., Celine, sejmu posvetil več medijske pozornosti, v Monoštru

nimi programi Evropske unije, ki so namenjeni Sloveniji in Madžarski in ki imajo v načrtih zapisana poglavja o skupnih razvojnih strategijah obmejnih območij, v katerih bi podjetja z obeh strani meje gotovo našla skupne gospodarske interese.

Dejan Fujs

V počastitev dneva državnosti ter otvoritve Radia Monošter sta Generalni konzulat R Slovenije v Monoštru ter Državna slovenska samouprava priredila sprejem, ki so se ga udeležili predstavniki političnega, kulturnega ter gospodarskega življenja naše regije. Ob tej priliki je gostovala v Porabju pihalna godba iz Trebč pri Trstu.

NIKA ZA SMEJ...

Svaja

Etoznauk je Pištak etak pravo svojo ženi: "Ema, vejš ka sam si mislo? Gnes je materinski den, ge te pozovem v Varaš v Lipo pa va edno dobro večerjo gela. Telko si pa ja vrejdna." Ema je rada bila, ka je njeni Pištak etakšiči gavaler pa je privolila.

Že sta več vör tam, pa sta že vsedosta pojela pa popila, gda rejč do rejči pa sta se svadila. Naš Pištak je že skurok kričo, pa je vsakšij njija gleda, gda je Ema zvala kölnarco pa ji etak pravi: "Gospa, prineste račun pa ga mojmi možej dajte, naj ma rejč stane."

Prometna nesreča

Jenő pa Ernő sta se etognauk srečala v Varaši. Jenő vidi, ka Ernő od doktora ide,

glavau ma not zvezano. Pita ga: "Ka se ti je pa zgodilo, ka maš glavau not zvezano?" Ernő pa: "Samo nja! Prometna nesreča se mi je zgodila."

Jenő pa: "Karambol si emo?" Ernő pa: "Nej, nej. Samo moja žena je v mojom autoni takšo šminko (rúrst) najšla, stera je nej njena bila."

Ka je prišparala

Juliška je nej dugo dobila vozniško (jogositvány) zdaj pa drugo ne dela, lejče z autonom. Etoznauk je tu domau prišla, pa etak pravila možej: "Karči, vejš kakšo srečo sam mejla?" Karčina so že začnili vlaske gor stanüvati, ka je vedo, ka s toga nika dobro vö ne pride pa se za glavau drži: "Na, guči, ka je že pá bilau?" Juliška pa: "Vejš, gnes sam že trikrat skauz pognala z autonom pri semafori, steri je redečo kazo, pa so me

gnauk nej zgrabili pa poštrafali. Ka sam s tejm prišparala, sam si kúpila tri nauve kolapoše."

I. Barber

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marljana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Deák Ferenc út 17,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767

e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.